

KOMMUNINFO

Helsingfors 28.9.2016

5/2016

Bestämmelser om temporär begränsning av vissa av kommunernas och samkommunernas rättshandlingar inom social- och hälsovården

Lagen om temporär begränsning av vissa av kommunernas och samkommunernas rättshandlingar inom social- och hälsovården (548/2016) trädde i kraft den 1 juli 2016. Lagen gäller till och med den 31 december 2019. Social- och hälsovårdsministeriet publicerade ett pressmeddelande om lagen den 6 juli 2016 och har på sin webbplats lagt ut anvisningar om begränsningarna samt en blankett för ansökan om dispens för byggnadsinvestering. Syftet med detta kommuninfobrev är att informera om tillämpningen av lagen.

Lagens syfte

- att säkerställa att social- och hälsovårdsreformen framskrider i enlighet med regeringens mål
- att begränsa kommunernas och samkommunernas omfattande och långfristiga avtal med privata tjänsteproducenter
- att begränsa avtal om nyttjanderätt eller hyresrätt eller annan nyttjanderätt till byggnader som kommuner och samkommuner ingår inom social- och hälsovården
- att begränsa sådana investeringar i social- och hälsovårdsbyggnader som överstiger fem miljoner euro.

Bestämmelser om begränsande åtgärder

Genom lagens bestämmelser strävar man efter att förhindra endast sådana rättshandlingar som kan anses skada de framtida landskapens verksamhet och som inte är nödvändiga att genomföra före social- och hälsovårdsreformen. De framtida landskapen ska kunna ordna jämlik service och ett ändamålsenligt servicenätverk så kostnadseffektivt som möjligt. Detta är inte möjligt om ett landskap under lång tid är bundet till åtaganden eller byggnadsprojekt enligt ett avtal som en kommun tidigare har ingått.

I 3 § i lagen föreskrivs det om kommunernas och samkommunernas skyldighet att i avtal som de ingår med privata tjänsteproducenter och i avtal om hyres- eller annan nyttjanderätt till byggnader och lokaler inkludera ett avtalsvillkor enligt vilket den som har lagstadgat organiseringsansvar för social- och hälsovården har rätt att säga upp avtalet under år 2019 så att det slutar gälla tolv månader från uppsägningen. I och med social- och hälsovårdsreformen är avsikten att organiseringsansvaret för social- och hälsovården den 1 januari 2019 överförs till landskapen, vilket betyder att de landskap som inrättas i samband med social- och hälsovårdsreformen enligt uppsägningsvillkoret har rätt att säga upp ett sådant avtal som avses i bestämmelsen.

Avtal som ingås med privata tjänsteproducenter:

1. I avtalen ska ingå ett villkor som begränsar avtalens giltighetstid och med stöd av vilket den aktör som i framtiden har organiseringsansvaret för social- och hälsovården har rätt att säga upp avtalet om aktören i fråga vill det.
2. Uppsägningsvillkoret ska tas in i avtal som kommuner eller samkommuner ingår med privata tjänsteproducenter under tiden 1.7.2016–31.12.2018.
3. Avtal vars uppskattade årliga värde under avtalsperioden överstiger 50 procent av de årliga driftsekonomiutgifterna för den social- och hälsovård som kommunen eller samkommunen har organiseringsansvar för.
4. Avtal som gäller i minst fem år.

Ett avtal ska uppfylla alla de ovannämnda kriterierna för att skyldigheten att inkludera ett uppsägningsvillkor ska föreligga. Avtalen kan gälla både egentliga social- och hälsotjänster och anknypande stödtjänster.

Om en kommun eller samkommun under tiden 1.7.2016–31.12.2018 ingår flera avtal med samma privata tjänsteproducent, ska uppsägningsvillkoret tas in i alla dessa avtal, om det sammanlagda värdet av avtalen överstiger den nämnda gränsen på femtio procent.

Avtalsvillkoret ska också tas in i sådana avtal om hyres- eller annan nyttjanderätt till byggnader och lokaler samt avtal med privata tjänsteproducenter som uppfyller ovannämnda kriterier och som har ingåtts före den 1 juli 2016, om avtalen till väsentliga delar ändras den 1 juli 2016 eller efter det.

Avtal om hyres- eller annan nyttjanderätt till byggnader och lokaler:

1. I avtalen ska ingå ett villkor som begränsar avtalens giltighetstid och med stöd av vilket den aktör som i framtiden har organiseringsansvaret för social- och hälsovården har rätt att säga upp avtalet om aktören i fråga vill det. Avtalsvillkoret ska inkluderas även i sådana avtal som kommuner eller samkommuner ingår med sina dottersammanslutningar eller med sammanslutningar som de äger delvis.
2. Uppsägningsvillkoret ska tas in i samtliga avtal om hyresrätt eller annan nyttjanderätt till byggnader och lokaler inom social- och hälsovården som kommuner eller samkommuner ingår under tiden 1.7.2016–31.12.2018.

Investeringar i byggnader som används inom social- och hälsovården:

1. Kommuner och samkommuner får inte ingå sådana förbindelser om investeringar i byggnader för social- och hälsovården för vilka de totala kostnaderna exklusive mervärdesskatt överstiger fem miljoner euro. I beräkningen av det totala värdet fem miljoner euro ska man beakta delar som hänför sig till samma projekt. Om en kommun eller samkommun under

den tid som förbudet är i kraft gör flera reparations- eller byggnadsinvesteringar i samma byggnadsobjekt, kan de anses höra till samma investeringshelhet. I sådana fall beräknas det totala värdet utifrån det sammanlagda värdet av delarna.

2. En kommun eller samkommun får ansökan om dispens hos social- och hälsovårdsministeriet för investeringar som överstiger fem miljoner euro. Dispens kan beviljas, om investeringen är motiverad för att trygga tillgången till tjänsterna och den är behövlig med tanke på områdets servicestruktur.
3. Dispens ska sökas även i situationer där en kommun gör en faktisk byggnadsinvestering som dock juridiskt genomförs enligt en långfristig finansieringsmodell i form av avtal om hyra eller annan nyttjanderätt. Om dispens beviljas för en sådan investering, behöver avtalet om finansieringen av investeringen inte innehålla ett sådant uppsägningsvillkor som avses i 3 § i lagen.

Värt att notera

Social- och hälsovårdsministeriet konstaterar att avsikten inte är att genom dispensförfarandet bindande förutse hur det kommer att föreskrivas om egendomsarrangemangen i den kommande lagstiftningen om social- och hälsovården, hur det framtida landskapet eller staten som finansiär av social- och hälsovårdstjänsterna beslutar om investeringarna i fråga eller finansieringen av dem eller hur det framtida landskapets servicenätverk och nätverk av verksamhetsställen ser ut efter att reformen har trätt i kraft den 1 januari 2019. Risken för en investeringskostnader i förhållande till de kommande lösningarna i fråga om egendomsarrangemangen i samband med social- och hälsovårdsreformen eller statens framtida beslutsfattande kommer trots bestämmelserna i lagen och det dispensförfarande som ingår i den fortfarande att bäras av kommunerna och samkommunerna.

Om kommunerna och samkommunerna företar lagstridiga rättshandlingar, bär de risken för att rättshandlingarna med stöd av lagen anses ogiltiga.

Regionförvaltningsverken övervakar kommunernas verksamhet i sina verksamhetsområden

Enligt speciallagarna har regionförvaltningsverken ett flertal uppgifter som gäller styrning av och tillsyn över kommunerna. Regionförvaltningsverken kommer att följa upp och övervaka kommunernas verksamhet under den tid som lagen är i kraft.

Gällande lagstiftning finns på www.finlex.fi.

Anvisningar om begränsningen av kommunernas och samkommunernas rättshandlingar inom social- och hälsovården finns på www.stm.fi/sv/blanketter

Ytterligare information

Päivi Salo, regeringsråd, tfn 0295 163 113, paivi.salo@stm.fi

Anne Arvonen, specialsakkunnig, tfn 0295 163 285, anne.arvonen@stm.fi

Kirsi Kaikko, specialsakkunnig, tfn 0295 163 545, kirsi.kaikko@stm.fi

